

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ**เรื่อง ปัญหาการรวมตัวและเจรจาต่อรองของแรงงานในประเทศไทย :****กำหนดยุทธศาสตร์การจัดตั้งของขบวนการแรงงานในประเทศไทย****วันอังคารที่ 20 มกราคม 2552 ระหว่างเวลา 08.00-17.00 น.****ณ โรงแรมบางกอกพาเลซ มักกะสัน ถนนนิคมรถไฟมักกะสัน กรุงเทพฯ****จัดโดย****คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย ร่วมกับ ศูนย์อเมริกันเพื่อแรงงานนานาชาติ (SC)****สรุปเฉพาะในส่วนของการสัมมนากลุ่มย่อย 4 กลุ่ม (ระหว่างเวลา 13.30-17.00 น.)**

เรื่อง

- (1) ปัญหาการจัดตั้งรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย
- (2) ยุทธศาสตร์การจัดตั้งรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย

โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1	แรงงานในระบบภาคเอกชน
กลุ่มที่ 2	แรงงานนอกระบบ
กลุ่มที่ 3	แรงงานภาครัฐ
กลุ่มที่ 4	แรงงานข้ามชาติ

กลุ่มที่	ปัญหาการจัดตั้งรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย	ยุทธศาสตร์การจัดตั้งรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย
กลุ่ม 1 แรงงาน ในระบบ ภาคเอกชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การที่ประเทศไทยไม่ได้รับอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ทำให้ไม่สามารถคุ้มครองแกนนำที่เป็นนักจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ และเสี่ยงต่อการถูกเลิกจ้างได้ง่าย 2. สภาพเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยต่อการรวมกลุ่มเป็นสหภาพแรงงาน 3. จำนวนนักจัดตั้งที่มีคุณภาพมีน้อย แสวงหากลุ่มเป้าหมายที่จะมาเป็นแกนนำได้ยาก 4. การขาดความรู้เรื่องกฎหมาย 5. นายจ้างเข้ามาแทรกแซง ข้อมูลการจัดตั้งสหภาพเกิดการรั่วไหล 6. บทบาทเจ้าหน้าที่รัฐไม่แสดงบทบาทที่ชัดเจน ขาดการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหภาพแรงงาน หรือเป็นส่วนหนึ่งในการล้มสหภาพแรงงาน 7. อิทธิพลจากท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เช่น แกนนำมีความสัมพันธ์กับคนเหล่านั้น 8. การไม่สามารถหาสมาชิกสหภาพได้เพิ่มขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเริ่มต้นการรวมกลุ่มผ่านกิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน ให้คนในชุมชนได้เข้าใจและมีส่วนร่วม รู้สึกปลอดภัย เมื่อมีการรวมกลุ่มในรูปของสหภาพในอนาคต 2. การสร้างนักจัดตั้งรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ เช่น การขยายสมาชิก การประสานเครือข่ายภายนอก 3. ให้บรรจุการสร้างนักจัดตั้งเป็นหลักสูตรในสถานศึกษา 4. ผลักดันให้รับรองอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 5. การแก้ไขกฎหมายต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อการรวมตัว 6. ผลักดันให้มีการจัดตั้งสหภาพตามประเภทอุตสาหกรรม 7. การขยายจำนวนสมาชิกในสหภาพเดิม 8. การสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน
กลุ่ม 2 แรงงาน นอกระบบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. แรงงานนอกระบบมีหลากหลายอาชีพ ทำให้ขาดผู้ประสานงานทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่มอาชีพ นอกจากนั้นแต่ละกลุ่มยังไม่รู้จักเครือข่ายแรงงานอื่นๆ 2. รายได้ของแรงงานไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่าย ทำให้เวลาหมดไปกับการหารายได้ 3. มีระยะเวลาทำงานที่ยาวนานจนไม่สามารถหาเวลารวมตัวกันได้ 4. ไม่มีกลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองคุณภาพชีวิตแรงงานในด้านต่างๆ เช่น ความคุ้มครองเมื่อเจ็บป่วย เมื่อถูกเลิกจ้าง 5. แรงงานนอกระบบไม่รู้สิทธิแรงงานของตนเอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรวมตัวกันจัดตั้งผ่านกลุ่มอาชีพ โดยเริ่มต้นจากการให้การศึกษาด้านสิทธิในกลุ่มตนเองก่อน แล้วค่อยขยายไปยังกลุ่มอื่นๆหรือคนอื่นๆต่อไป เป็นลักษณะการจัดตั้งทางความคิดเป็นเบื้องต้น เพื่อให้เข้าใจสิทธิของตนเองก่อน 2. การรวมกลุ่มเป็นรูปสหกรณ์ เพื่อต่อรองกับนโยบายรัฐ 3. การประสานงานเป็นเครือข่ายร่วมกับแรงงานในระบบ
กลุ่ม 3 แรงงาน ภาครัฐ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยังไม่มีกฎหมาย ระเบียบ กฎข้อบังคับ ที่ชัดเจนในเรื่องการรวมกลุ่มเป็นสหภาพแรงงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การส่งเสริมให้วัฒนธรรมองค์กรเกิดกระบวนการจัดตั้ง การรวมตัวเป็นกลุ่ม 2. การยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการรวมตัว
กลุ่ม 4 แรงงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐคิดว่าแรงงานข้ามชาติ คือ ผู้ที่สร้างความไม่มั่นคงให้กับประเทศชาติ ยังมีอคติต่อแรงงานข้ามชาติอยู่ ทำให้เวลาแรงงานข้ามชาติรวมตัวกัน จะถูกมองเป็นเรื่องการก่อการร้าย และเมื่อมีทัศนคติเริ่มต้นที่เป็นลบ จึงนำมาสู่ขาดการยอมรับจากผู้อื่นๆใน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลักดันให้ภาครัฐมีนโยบายที่เอื้อให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้าถึงการจดทะเบียนได้ เพื่อให้แรงงานไม่ต้องอยู่อย่างหลบๆซ่อนๆ และสามารถมารวมตัวเป็นกลุ่มได้

กลุ่มที่	ปัญหาการจัดตั้งรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย	ยุทธศาสตร์การจัดตั้งรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย
ข้ามชาติ	<p>สังคมไทย</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. แรงงานข้ามชาติยังไม่สามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ ด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายไทย 3. แรงงานข้ามชาติอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย ทำให้ไม่สามารถรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนได้ชัดเจน 4. เมื่อเป็นแรงงานที่ไม่มีเอกสาร ทำให้การเข้าสู่ระบบการจ้างงานที่ได้รับความคุ้มครองเป็นไปได้ยาก 5. การสื่อสารไม่เข้าใจกัน คนละภาษา วัฒนธรรมในการรวมตัวมีความแตกต่าง 6. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กฎกติกาทางกฎหมายในประเด็นเรื่องสิทธิแรงงานต่างๆ 7. นโยบายรัฐไม่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองแรงงานหรือเอื้อให้เกิดการจ้างงาน ไม่เอื้อให้เกิดการคุ้มครองและเข้าถึงสิทธิการรวมตัว 8. สื่อมีทัศนคติที่เป็นลบกับแรงงานข้ามชาติ 9. นายจ้างบางรายใช้แรงงานข้ามชาติในกิจการจ้างงานแทนแรงงานไทย โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานรับเหมา ทำให้แรงงานไทยเองก็ไม่เข้าใจและไม่อยากเข้าร่วมจัดตั้งกลุ่ม 	<ol style="list-style-type: none"> 2. สหภาพแรงงานไทยต้องมีนโยบายเปิดรับแรงงานข้ามชาติเข้าเป็นสมาชิก 3. ผลักดันให้มีการบังคับใช้ปฏิญญาอาเซียน 4. จัดทำสื่อที่เป็นภาษาของแรงงานข้ามชาติ 5. ผลักดันให้แรงงานข้ามชาติมีการรวมกลุ่มกันก่อน และค่อยผลักดันให้กลายเป็นสหภาพต่อไป 6. ผลักดันให้รัฐรับรองอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 7. มีการเพิ่มบทลงโทษนายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย 8. รณรงค์ให้มีการจัดตั้งสหภาพแรงงานในทุกกิจการ 9. ทำงานเชิงรุกเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในหมู่ผู้ใช้แรงงาน ให้เข้าใจแรงงานข้ามชาติว่าเป็นผู้ใช้แรงงานเช่นเดียวกัน 10. แก้ไขกฎหมายฉบับที่ 10 ในกิจการประมงเพื่อให้เกิดการคุ้มครองและคุ้มครองเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน 11. ผลักดันให้แรงงานข้ามชาติกับแรงงานไทยได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และก่อให้เกิดการรวมกลุ่มร่วมกัน

ประเด็นเพิ่มเติม

1. ใช้สื่อของรัฐเพื่อรณรงค์ให้เกิดการรวมตัวกันในผู้ใช้แรงงาน
2. การศึกษาบทเรียนจากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการรวมตัวกัน
3. ระบบการศึกษาต้องปูพื้นฐานเรื่องสิทธิในการรวมตัว
4. การขยายสมาชิกในคณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย

สรุป
ยุทธศาสตร์การจัดตั้งรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย

ในส่วนของยุทธศาสตร์การจัดตั้งรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ 6 ประเด็น ดังนี้

1. การรวมกลุ่ม/การให้การศึกษาเรื่องสิทธิผู้ใช้แรงงาน
2. การขยายสมาชิกสหภาพ
3. การสร้างนักจัดตั้ง
4. การผลักดันเชิงกฎหมาย
5. การประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ
6. อื่น ๆ

1. การรวมกลุ่ม/การให้การศึกษาเรื่องสิทธิผู้ใช้แรงงาน

- การเริ่มต้นการรวมกลุ่มผ่านกิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน ให้คนในชุมชนได้เข้าใจและมีส่วนร่วม รู้สึกปลอดภัย เมื่อมีการรวมกลุ่มในรูปแบบของสหภาพในอนาคต
- การสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน
- การรวมตัวกันจัดตั้งผ่านกลุ่มอาชีพ โดยเริ่มต้นจากการให้การศึกษาด้านสิทธิในกลุ่มตนเองก่อน แล้วค่อยขยายไปยังกลุ่มอื่นๆหรือคนอื่นๆต่อไป เป็นลักษณะการจัดตั้งทางความคิดเป็นเบื้องต้น เพื่อให้เข้าใจสิทธิของตนเองก่อน
- การรวมกลุ่มเป็นรูปสหกรณ์ เพื่อต่อรองกับนโยบายรัฐ
- การผลักดันให้แรงงานข้ามชาติมีการรวมกลุ่มกันก่อน และค่อยผลักดันให้กลายเป็นสหภาพต่อไป
- การส่งเสริมให้วัฒนธรรมองค์กรเกิดกระบวนการจัดตั้ง การรวมตัวเป็นกลุ่ม

2. การขยายสมาชิกสหภาพ

- การผลักดันให้มีการจัดตั้งสหภาพตามประเภทอุตสาหกรรม
- การขยายจำนวนสมาชิกในสหภาพเดิม
- การรณรงค์ให้มีการจัดตั้งสหภาพแรงงานในทุกกิจการ

3. การสร้างนักจัดตั้ง

- การสร้างนักจัดตั้งรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ เช่น การขยายสมาชิก การประสานเครือข่ายภายนอก

- ให้บรรจุการสร้างนักจัดตั้งเป็นหลักสูตรในสถานศึกษา

4. การผลักดันเชิงกฎหมาย

- การผลักดันให้รัฐรับรองอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98
- การแก้ไข/ยกเลิกกฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวของทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ
- การผลักดันให้มีการบังคับใช้ปฏิญญาอาเซียน
- การเพิ่มบทลงโทษนายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- การแก้ไขกฎกระทรวงฉบับที่ 10 ในกิจการประมงเพื่อให้เกิดการคุ้มครองและคุ้มครองเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน
- การผลักดันให้แรงงานข้ามชาติกับแรงงานไทยได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และก่อให้เกิดการรวมกลุ่มร่วมกัน

5. การประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ

- การประสานงานเป็นเครือข่ายร่วมกับแรงงานในระบบ
- สหภาพแรงงานไทยต้องมีนโยบายเปิดรับแรงงานข้ามชาติเข้าเป็นสมาชิก
- การทำงานเชิงรุกเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในหมู่ผู้ใช้แรงงาน ให้เข้าใจว่าแรงงานข้ามชาติก็เป็นผู้ใช้แรงงานเช่นเดียวกัน
- การประสานงานกับภาครัฐ เพื่อให้มีการใช้สื่อของรัฐเพื่อรณรงค์ให้เกิดการรวมตัวกันในผู้ใช้แรงงาน

6. อื่น ๆ

- การศึกษาบทเรียนจากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการรวมตัวกัน
- ระบบการศึกษาต้องปูพื้นฐานเรื่องสิทธิในการรวมตัว
- การขยายสมาชิกในคณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย
- จัดทำสื่อที่เป็นภาษาของแรงงานข้ามชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจในการรวมตัว